

ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у квітні 2026 року

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, інтернету та неопублікованими документами)*

Загальні питання
В Україні

30 квітня у Міністерстві культури України відбулася зустріч віцепрем'єр-міністра з гуманітарної політики України – міністра культури України Тетяни Бережної та першого заступника міністра Івана Вербицького із керуючим директором Європейського банку реконструкції та розвитку в Україні та Молдові Арвідом Тюркнером. Ключовою темою зустрічі стало впровадження механізмів державно-приватного партнерства (РРР) для ефективного використання об'єктів культурної інфраструктури, що перебувають у державній власності. Сторони розглянули приклади об'єктів, зокрема історичні будівлі, палаци й замки в різних регіонах України, які можуть бути залучені до РРР-проектів. Окрему увагу було приділено можливостям залучення донорського фінансування як додаткового інструменту підвищення інвестиційної привабливості таких ініціатив.

Поглиблення українсько-азербайджанського співробітництва у сфері культури та підтримка відновлення культурної спадщини, пошкодженої або зруйнованої внаслідок російської агресії, стали предметом обговорення під час зустрічі віцепрем'єр-міністра з гуманітарної політики України – міністра культури України Тетяни Бережної із Надзвичайним і Повноважним Послом Азербайджанської Республіки в Україні Сеймуром Мардалієвим.

Пріоритети і виклики у сфері зміцнення демократичних процесів, протидії дезінформації та посилення інформаційної стійкості обговорили під час зустрічі заступниця міністра культури України з питань європейської інтеграції Наталія Мовшович та представники Програми розвитку ООН в Україні: заступник Постійного представника ПРООН в Україні Христофорос Політіс, радниця з питань партисипативного врядування Костанца Луканжелі, керівниця команди з демократичного врядування Олена Урсу та фахівець із взаємодії з органами влади Назар Гром. Костанца Луканжелі представила новий проєкт ПРООН, спрямований на підтримку демократичних процесів в Україні.

Заступниця міністра культури з питань європейської інтеграції Анастасія Бондар зустрілась із Асієром Сантільяном Лузурьягою, керівником відділу з питань врядування, верховенства права, європейської інтеграції та громадянського суспільства Представництва Євросоюзу в Україні. Під час зустрічі йшлося про поточний стан сфери культури в Україні; міжнародну підтримку та координацію з партнерами; відновлення культурної спадщини; перспективи цифровізації галузі.

На засіданні Бюро Національної комісії України у справах ЮНЕСКО Анастасія Бондар, заступниця міністра культури України та керівниця сектору культури і культурної спадщини в Національній комісії представила результати роботи відомства у сфері виконання зобов'язань та реалізації настанов відповідно до конвенцій ЮНЕСКО. У першому кварталі 2026 року Міністерство забезпечило системну координацію державної політики щодо дотримання норм міжнародного гуманітарного права, зокрема: завершено офіційний переклад Гаазької конвенції 1954 року та її резолюцій, а також проведено ревізію Другого протоколу 1999 року для усунення термінологічних неузгодженостей. За результатами засідання учасники узгодили подальші кроки для активного просування інтересів України в ЮНЕСКО та зміцнення позицій держави на міжнародній арені.

Заступник міністра культури України Іван Вербицький обговорив із Надзвичайним і Повноважним Послом Грецької Республіки в Україні Пантелісом Александросом Дімітракопулосом низку ініціатив, спрямованих на розвиток двостороннього співробітництва у сфері культури, зокрема збереження культурної спадщини, обмін експертизою та підтримку українських фахівців. Грецька сторона запропонувала започаткувати співпрацю з Європейським центром візантійських досліджень, який спеціалізується на збереженні пам'яток, ікон та мозаїк. Окрему увагу сторони приділили питанню вшанування історичної постаті Олександра Іпсіланти, пов'язаного з Україною.

На території колишніх сіл Острівки та Воля Островецька (нині у межах Рівненської сільської територіальної громади Ковельського району Волинської області) тривали пошукові дослідження з метою виявлення останків мешканців села, які трагічно загинули у серпні 1943 року. Дозвіл для польської сторони на проведення пошукових робіт в 2025 році було надано Міністерством культури України ТОВ «Спеціалізована установа «Волинські старожитності». Участь у експедиції беруть також польські фахівці – співробітники Інституту національної пам'яті Республіки Польща та Вроцлавського медичного університету. Пошукові роботи відбуваються згідно домовленостями, досягнутих за результатами діяльності Українсько-польської робочої групи з питань національної пам'яті та за результатами домовленостей президентів обох країн.

У Київській школі економіки відбулася стартова зустріч освітньої програми «Лідерство та побудова партнерств для культурних інституцій» – ініціативи для управлінських команд державних і комунальних закладів культури з усієї України. Програму реалізують за ініціативи Міністерства культури України у партнерстві з UNESCO, KSE Graduate Business School, Офісом підтримки відновлення та ін. Ініціатива передбачає конкурсний відбір команд і спрямова-

на на посилення інституційної спроможності культурних установ у сфері стратегічного розвитку, партнерств і залучення ресурсів із збереженням автономії, репутації та культурних сенсів.

За кордоном

Україна та Німеччина оголосили про проведення масштабного Двостороннього Сезону культури у 2027–2028 роках. Відповідну ініціативу закріплено в Декларації про стратегічне партнерство між двома країнами, опублікованій 14 квітня за підсумками зустрічі Президента Володимира Зеленського та Федерального канцлера Фрідріха Мерца в Берліні. Стратегічне партнерство між країнами охоплює, зокрема, й культурні зв'язки між українським і німецьким суспільствами. У межах Сезону культури буде реалізовано широку програму подій в обох країнах. Йдеться про виставки, концерти, міждисциплінарні проекти, професійні обміни та нові партнерства між культурними інституціями. До підготовки та реалізації програми долучаться Міністерство закордонних справ України, Український інститут, Міністерство культури України, Міністерство закордонних справ Федеративної Республіки Німеччина, а також Федеральний уповноважений з питань культури та медіа разом з іншими профільними українськими та німецькими інституціями.

Україна спільно з європейськими партнерами продовжила системну роботу, спрямовану на недопущення участі російської федерації у 61-й Венеційській бієнале. Європейський Союз може скоротити фінансування Бієнале, якщо росія братиме участь. Раніше Міністерство культури України спільно з Міністерством закордонних справ України оприлюднили заяву щодо неприпустимості участі російської федерації у Венеційській бієнале. Крім того, представники 22 європейських держав звернулися до керівництва Бієнале із закликом переглянути відповідне рішення.

Бібліотека міста Дюла (Угорщина) стала наступною локацією, де розпочав роботу фотопроєкт «Листівки з України», присвячений темі війни та її руйнівним наслідкам для українських міст і культурної спадщини. Експозиція зображує 30 місць в Україні до та після початку повномасштабної війни, демонструючи масштаби руйнувань і водночас – стійкість українського народу. Виставка буде доступною для перегляду до 22 травня. Проєкт здійснено командою Українського інституту.

Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Молдова Паун Роговей здійснив робочий візит до міста Бельці, головною подією якого стало відкриття модернізованого Центру української мови та культури при Державному університеті імені Алеку Руссо (USARB). Проєкт реалізовано міжнародною організацією People in Need Moldova у партнерстві з Посольством України за фінансування чеського фонду SOS Ukraine.

До 40-х роковин Чорнобильської катастрофи

В Україні

До 40-х роковин аварії на Чорнобильській атомній електростанції в Україні прибув генеральний директор Міжнародного агентства з атомної енергії

(МАГАТЕ) Рафаель Гроссі. 26 квітня разом з Президентом України В. Зеленським він взяв участь у відкритті нової постійної експозиції Національного музею «Чорнобиль» – «Чорнобиль: люди і сенси».

Митці зі США, Туреччини, Франції, Китаю і Японії, зокрема, піаністка Еліф-Анастасія Чавдар (Туреччина), органіст Жан Марі Леруа (Франція), долучилися до мистецької програми XXV Концерту-реквієму «Чорнобиль – молодь буде пам'ятати», що відбувся 23 квітня у Патріаршому соборі УГКЦ в Києві.

За кордоном

У США пам'ять жертв Чорнобильської катастрофи було вшановано масштабною культурною подією у концертній залі Карнегі-холу. Концерт став не лише даниною пам'яті, а й кроком у популяризації української класичної музики у світі. На сцені виступили американські музиканти українського походження – скрипалька Соломія Івахів, піаніст Павло Гінтов та їхній колега Стівен Бек. Музичний вечір організувала Фундація Young Performers Foundation за патронату Постійного представництва України при ООН.

11 квітня в німецькому Потсдамі в приміщенні Церкви святого Миколая розпочала роботу мультимедійна виставка «Чорнобильська катастрофа: 40 років потому, але все ще актуально». Мистецький проєкт об'єднав творчість українських та міжнародних авторів, щоб нагадати світові про глобальні загрози ядерної безпеки в умовах сучасної війни. Експозиція, організована українськими активістами ГО «PUSH-UA e.V.» у співпраці з київським видавництвом «Портал», охоплювала кілька знакових проєктів. Це міжнародний плакат: асоціація графічних дизайнерів «4-й Блок» (Харків) представила проєкт «Ядерний шрам: минуле, сьогодення, майбутнє» з роботами авторів із Мексики, Еквадору, Індонезії та Японії; книжкова ілюстрація: студія Seri/graph (Анна Іваненко та Женья Полосіна) презентувала візуальний ряд до книги «Реактори не вибухають»; архівна фотографія: експозиція включила унікальні кадри Віктора Марущенка, який документував наслідки аварії протягом 20 років; інсталяція: робота художниці Ірші «The depth of Chornobyl», присвячена подвигу ліквідаторів.

Низку пам'ятних заходів за кордоном провели представники українських громад та дипломати. Зокрема у Парижі під Тріумфальною аркою Посольство України у Франції та Комітет порозуміння ветеранів організували урочисту церемонію, в якій взяли участь Союз українців Франції, «Пласт», учні французьких ліцеїв та низка інших організацій. У Каннах (Франція) українські освітяни на чолі з головою Світової координаційної виховно-освітньої ради Світового Конгресу Українців Любою Любчик провели масштабну акцію вшанування пам'яті жертв трагедії у межах Всеукраїнської конференції «Українська школа за кордоном: мова, культура, цінності, пріоритети». У Батумі у приміщенні Українського дому за участі тимчасового повіреного у справах України в Грузії Дмитра Бережного відбувся пам'ятний захід, на якому учасники переглянули документальний фільм «Чорнобиль 22» українського режисера О. Радинського. Завдяки матеріалам, наданим Національним музеєм «Чорнобиль», було представлено виставку. Показ фільму про аварію на ЧАЕС пройшов також у Посо-

льстві України в Туреччині. До перегляду долучилися іноземні дипломати, акредитовані в Анкарі, українська громада, українські дипломати.

Інформаційна безпека. Медіа В Україні

Зміцненню інформаційного фронту було присвячено офіційну зустріч заступниці міністра культури з питань європейської інтеграції Наталії Мовшович із керівницею Представництва ЮНЕСКО в Україні К'ярою Децці Бардескі. Сторони детально проаналізували поточний стан українського медіапростору та виклики, з якими стикаються журналісти під час повномасштабної війни. Особливу увагу було приділено визначенню пріоритетних векторів подальшої стратегічної співпраці. Під час зустрічі К'яра Децці Бардескі презентувала звіт про результати роботи ЮНЕСКО в Україні, починаючи з 2022 року.

Ключовим напрямом співпраці у сфері свободи слова, розвитку медіа та протидії інформаційним загрозам у контексті європейської інтеграції України було присвячено зустріч заступниці міністра культури з питань європейської інтеграції Наталії Мовшович із керівником відділу з питань врядування, верховенства права, європейської інтеграції та громадянського суспільства Представництва Євросоюзу в Україні Асьєром Сантільяном Лузуріагою. Н. Мовшович поінформувала про актуальні кроки з наближення національного законодавства до стандартів ЄС. Учасники зустрічі також обговорили розвиток Суспільного мовлення.

Дні культури За кордоном

У Йоганнесбурзі (Південно-Африканська Республіка) відбулися заходи у межах системної роботи Українського інституту з посилення присутності України в глобальному культурному діалозі. 10 квітня у The Market Theatre було відкрито виставку «Діти України», що тривала до 1 травня. Експозиція, кураторства Владислава та Тетяни Троїцьких, складалася з кількох інсталяцій, які через художні образи осмислюють досвід війни та втрати. Виставку доповнювали відеоінсталяції з документальними фільмами «Маріуполь. Сто ночей» та «Немає дітей. Є люди», а також панелі з дитячими малюнками. Спеціальною подією-відкриттям став перформанс «Поле пам'яті» за участі Соломії Мельник (голос), Антона Байбакова (композитор) та танцівників Tsholo4olo Group. Основна тема перформансу – паралель між досвідом проживання війни в Україні та боротьби з апартеїдом у Південно-Африканській Республіці. Після перформансу з вітальними словами виступили Надзвичайний і Повноважний Посол України в Південно-Африканській Республіці Олександр Щерба, художній керівник The Market Theatre Грег Хоманн, заступник генерального директора Українського інституту Алім Алієв та режисер Владислав Троїцький. Також 10 і 11 квітня у великій залі John Kani Theatre відбулись 2 концерти українського фрік-кабаре гурту Dakh Daughters із програмою AntIDote. У концерті використано тексти української поетеси Вікторії Амеліної, а також поему «Каменярі» Івана Франка. Проєкт реалізовано за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», Україн-

ського інституту, Посольства України в ПАР, Посольства Австрії в ПАР, Посольства Норвегії в ПАР та Ukrainian Communication Group у партнерстві з ГогольFest і The Market Theatre.

Фестивалі

За кордоном

У Стокгольмі з 1 до 24 квітня тривав четвертий фестиваль «Українська весна» (Ukrainian Spring), організований Українським інститутом у Швеції. Фестиваль об'єднав провідні культурні інституції Швеції у спільній європейській програмі з фокусом на Україні. У центрі уваги була музика, але в постійному діалозі з літературою, кіно та візуальним мистецтвом. Усі 17 подій проєкту відбувалися на центральних культурних майданчиках Швеції. Відкрив фестиваль концерт в Королівському концертному холі Konserthuset Stockholm. Молоді музиканти Академії оркестру Королівської філармонії Стокгольма та Львівської національної філармонії вперше виступили разом в міжнародному проєкті за підтримки Шведського інституту. Диригентом концерту став українець Роман Резнік – головний диригент і засновник камерного оркестру Camerata Ostrogothia у Швеції. Під його орудою та за участі солістки – українсько-шведської піаністки Наталії Пасічник – лунали, серед інших, твори українських композиторів Дмитра Бортнянського, Максима Березовського та Мирослава Скорика. Захід відвідали король Швеції Карл XVI Густав та королева Сільвія. Окрім цього, з промовою у Konserthuset Stockholm виступила посол України у Швеції Світлана Заліщук. У межах фестивалю 6 квітня відбулася світова прем'єра документального фільму «Справа Артиста. Сергій Лифар». Стрічку створено компанією Digital Religion на замовлення Суспільного Мовлення.

Закордонне українство

В Україні

Товариство охорони пам'яток передало 3976 раритетних видань від українців зі США та Канади до львівських бібліотек та Дому Франка. Серед них – примірники, яких раніше не було у бібліотечних фондах. Це частина з книг, що переслані до України у межах Проєкту збереження друкованої культурної спадщини.

За кордоном

Перший міжнародний танцювально-музичний фестиваль «Farbenfrohe Ukraine» (Барвіста Україна) пройшов в німецькому місті Франкфурт-на-Майні 18 квітня за участі близько 200 виконавців. Співорганізатори фестивалю – президентка міжнародного фестивального проєкту STARS WAY (Чехія) та Всесвітнього союзу культури Оксана Вашова та громадська діячка, письменниця, засновниця та керівниця благодійної організації OBOZ Humanitäre Hilfe für the Ukraine e.V., яка діє з 2014 року, І. Олейник. Виступи учасників оцінювало професійне журі у складі Олександра Сидоренка, засновника і вокаліста гурту «Танок на майдані Конго»; Ленари Османової, заслуженої артистки України, Ольги Зайцевої, доктора етномузикології, композитора та виконавиці, виклада-

ча; Вадима Ков'яха, професійного дипломованого гітариста; Кіри Кафт, української співачки, продюсерки.

Український чоловічий хор Axios з Едмонтонa став переможцем найвищої музичної нагороди Канади – Juno Awards – у номінації «Класичний альбом року: великий ансамбль» (Classical Album of the Year: Large Ensemble) за запис твору Ukrainian War Requiem («Український воєнний реквієм»). Урочиста церемонія нагородження відбулася в Гамільтоні.

Українська діаспора Молдови представила масову делегацію у Кишиневі на святі «Мозаїка ідентичності», присвяченому культурному різноманіттю країни. Захід, що пройшов під гаслом «Ми – є Молдова», було ініційовано Агентством міжетнічних відносин у партнерстві з Міністерством закордонних справ та міністерством освіти Молдови та приурочено до головування Республіки Молдова в Комітеті міністрів Ради Європи. Виставка «Мозаїка ідентичності» об'єднала представників 87 громадських організацій та етносів, серед яких українці, болгари, гагаузи, вірмени та євреї.

24 квітня Україна презентувала свою національну кухню та культурні традиції серед десятків інших народів світу під час International Day, що відбувся у Міжнародній школі UCSI в Куала-Лумпурі (Малайзія).

У місті Новий Сад (Сербія) відбулася урочиста церемонія відкриття відновленого монумента Тарасу Шевченку. Подія об'єднала дипломатів, представників місцевої влади та українську громаду регіону. У заході взяли участь посол України Олександр Литвиненко та мер міста Нові Сад Жарко Мічин.

В Українському домі (Ukraine House) у столиці США було представлено масштабну експозицію великодніх яєць, що репрезентують усі регіони України. Експозиція об'єднала дві визначні приватні збірки Марії Яресько і Наталії Яресько. Разом вони налічують понад 3 200 унікальних експонатів.

Генеральне консульство України в Барселоні організувало культурно-дипломатичний захід, під час якого представниці іспанської влади та іноземного дипкорпусу познайомилися з традицією українського писанкарства. Зустріч об'єднала представниць Уряду Іспанії в Каталонії, мерії Барселони, жінок – генеральних консулів і дружин очільників дипломатичних місій.

Хореографічне мистецтво

За кордоном

Студенти Київського державного фахового хореографічного коледжу імені Тетяни Таякіної гідно представили українське балетне мистецтво на сцені Німецької державної опери (Berlin Staatsoper) у межах гала-концерту міжнародного конкурсу TANZOLYMP. На ньому студенти Ольга Гріцишина та Валерій Хованов виконали фрагмент із балету «Лісова пісня». Крім цього, Валерій Хованов виступив із гопаком з опери «Тарас Бульба», а Євгенія Мубінова представила варіацію з балету «Баядерка».

Музика В Україні

Варшавський фонд Pro Musica Viva організує цикл концертів, присвячених польській музиці, в Україні в період весни та літа 2026 року. Ці виступи проходитимуть у п'яти містах завдяки співпраці з місцевими філармоніями та оркестрами під орудою польського диригента Романа Реваковича. Зокрема 22 квітня маєстро завітав до Ужгорода, а 26 квітня – у Рівне. Під час концертів прозвучали рідкісні для української сцени твори польських композиторів: Генрика-Миколая Гурецького, Миколая-Пьотра Гурецького, Мечислава Карловича та Войцеха Кіляра. Проект реалізується у співпраці з Інститутом Адама Міцкевича за підтримки Міністерства культури та національної спадщини Польщі та Польського Інституту в Києві.

Культурні традиції Японії, Шотландії, Англії та України об'єднав міжнародний музичний проєкт, що відбувся 14 квітня у Рівненській обласній філармонії. У концертній програмі «Вівальді. Перселл і музика Шотландії» виступили Фукумото Макі (скрипка), Обара Кей (віолончель), Ліндсі Девідсон (волинка), Академічний камерний оркестр Рівненської обласної філармонії та диригент Стівен Еллер.

Український інститут у партнерстві з Europe Jazz Network оголосив переможців премії Ukrainian Jazz Prize, що відзначає українських джазових музикантів і підтримує їхній міжнародний розвиток. В номінації «Найкращий український джазовий гурт 2025» Гран-прі присуджено тріо Nurphen Dash. Колектив вирушить у європейське турне та виступить на провідних джазових майданчиках за підтримки членів European Jazz Network. Дві спеціальні нагороди журі присудило ShekBand Family Trio, яке отримає одноденну сесію звукозапису на студії DUMA Studios у Києві, та Oleksandr Malyshev Quintet, який отримає професійну консультацію від українського лейбла POMITNI щодо міжнародного просування.

За кордоном

25 квітня в Кельні (Німеччина) відбувся другий концерт фестивалю української камерної музики Sounds of Ukraine, партнером якого є Львівська національна філармонія. Цьогорічна концепція фестивалю полягає у представленні української культури в ширшому європейському контексті. У програмі цього концерту прозвучала музика Валентина Сильвестрова та Гії Канчелі – композиторів, яких поєднувала особиста дружба.

У столиці Чехії за організації Посольства України виступив всесвітньо відомий Київський дитячий хор «Щедрик». Мистецький вечір у пражькому храмі Kostel U Salvátora зібрав іноземних дипломатів, представників чеської громадськості й українську громаду.

5 квітня в Афінах (Греція) відбувся концерт української та данської сучасної музики. На сцені виступив дует українського оперного співака Андрія Кошмана та дансько-української піаністки Елізабет Хольмегор Нільсен. Співпраця артистів розпочалася за підтримки House of Europe та данської асоціації Nielsen Saloner.

Хор «Гомін» Львівського органного залу 31 березня розпочав тур Європою та Великою Британією з програмою українських ретро-пісень в сучасних аранжуваннях «Цей хор, цей хор, мені щоночі сниться». Тур проліг 20 містами: Хольстебро (Данія), Гамбург і Берлін (Німеччина), Амстердам (Нідерланди), Единбург, Манчестер і Лондон (Велика Британія), Дублін (Ірландія), Варшава, Краків, Вроцлав (Польща), Прага (Чехія), Відень (Австрія), Оффенбах, Штутгарт (Німеччина), Цюрих (Швейцарія), Авіньйон (Франція), Барселона, Мадрид (Іспанія), Лісабон (Португалія). Після цього хор вирушив у свій перший тур Північною Америкою (17 квітня – Бостон 18 квітня – Нью-Йорк 19 квітня – Філадельфія 21 квітня – Вашингтон 22 квітня – Шарлотт 24 квітня – Клівленд 25 квітня – Чикаго 26 квітня – Детройт). Місія турів, як і всіх попередніх концертів «Гомону», – допомога Силам оборони України.

Театр В Україні

За підтримки Французького інституту в Україні у постановці французького режисера Крістофа Галіота у Київському національному академічному Молодому театрі відбулася прем'єра вистави «Скупий» за п'єсою Мольєра.

За кордоном

Українська опера «GAIA – 24. Opera del Mondo» від лабораторії Opera Aperta увійшла до числа найвизначніших постановок світу. Робота українських композиторів Романа Григоріва та Іллі Разумейка стала лауреатом конкурсу Music Theatre Now (MTW), який відзначає найбільш інноваційні проєкти у сфері сучасного музичного театру. Цьогоріч журі розглянуло понад 200 заявок і обрало щонайменше сім постановок.

Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка здійснив перший великий європейський тур вистави «Калігула» режисера Івана Уривського. Тур розпочали в театрі La Scala Paris, де виставою «Калігула» відкрили програму Сезону України у Франції. Далі її показали у Відні (Австрія), Варшаві та Вроцлаві (Польща), Берліні (Німеччина). Цей тур мав і благодійну мету: акторам вдалося зібрати 503 тисячі гривень для потреб ЗСУ.

У Польському театрі ім. Арнольда Шифмана у Варшаві з аншлагом пройшла польська прем'єра вистави «Все буде добре». Постановку презентував львівський Перший академічний український театр для дітей та юнацтва. В основу вистави за п'єсою Наталії Уварової лягли реальні історії українських жінок, які втекли від війни та знайшли прихисток у Польщі.

У Кракові 21 квітня, у межах XIII Міжнародного фестивалю українського театру «Схід-Захід» (Międzynarodowy Festiwal Teatru Ukraińskiego), відбувся показ вистави Миколаївського національного академічного театру драми та музичної комедії – «Сміх лангусти» за п'єсою Джона Марелла.

Кіно

В Україні

91 фільм із різних країн світу було показано на Четвертому кінофестивалі квір-кіно Sunny bunny, що відбувся 17–24 квітня в Києві. До міжнародного повнометражного конкурсу цього року увійшло 12 повнометражних ігрових фільмів (знятих, зокрема, у копродукції) з таких країн: Німеччини, Іспанії, Словенії, Північної Македонії, Боснії і Герцеговини, Канади, Хорватії, Кіпру, Польщі, Парагваю, Німеччини, Уругваю, Бразилії, Португалії, Іспанії, Франції, Мексики, Тунісу, США, Швейцарії, ПАР, Нідерландів, Бельгії. Найкращим фільмом Міжнародного повнометражного конкурсу журі оголосило фільм «Виховання Джейн Каммінг» німецької режисерки Софі Гельдман. Нагороду особисто отримали режисерка та співсценаристка Софі Гельдман та співсценаристка й акторка Флора Ніколсон. Особливі відзнаки журі отримали два фільми: «У дорозі» мексиканського режисера Давіда Паблоса (також визнано найкращим фільмом повнометражного конкурсу, згідно з рішенням журі Співки кінокритиків України) та «Фентезі» словенської режисерки Кукли. У міжнародному короткометражному конкурсі перемогла стрічка «З голоду» режисера Саурава Дататрая Магінд (Індія). Особлива відзнака журі – «Геві-метал квітка» аргентинського режисера Альберто Баньоса. До складу міжнародного журі із-за кордону увійшли Ізабель Штевер, кінорежисерка, сценаристка (Німеччина) та журналіст Жад Салфіті (Велика Британія). Фестиваль відбувся за підтримки Посольства Королівства Нідерландів в Україні, Фонду імені Гайнріха Бьоля в Україні, Міжнародної організації Outright International та ін.

Київський міжнародний фестиваль короткометражних фільмів (KISFF) та Uppsala Short Film Festival (Швеція) оголосили про старт програми Ukrainian-Swedish Short Film Exchange for Emerging Voices для взаємодії українських режисерів і продюсерів короткого метру зі шведською кіноіндустрією. Програму орієнтовано на проекти на стадії розробки або препродакшну. Відібрані учасники отримують доступ до менторських сесій зі шведськими сценарними консультантами, продюсерами, програмерами та дистриб'юторами, а також можливість представити свої проекти в рамках спеціального шоукейсу на 45-му Uppsala Short Film Festival (19–25 жовтня).

Американський режисер Фредерік Маркс презентував у Львові 1 квітня документальний цикл «Повернення ветеранів додому», який досліджує складний шлях переходу від військової служби до цивільного побуту. Львів став першим містом у межах всеукраїнського туру проекту, який також охопить Київ, Харків, Дніпро, Одесу та Житомир.

У Луцьку 3 квітня відбулася презентація фільму «Херсон. Сафарі на людей» за участі режисерки стрічки – американської журналістки та військової кореспондентки Заріни Забріскі. Показ організували медіа Rayon.in.ua та мережа кіноклубів документального кіно DOCU/CLUB ГО «Докудейз».

За кордоном

Повнометражна стрічка українського режисера Дмитра Грешка «Дівія» здобула нагороду Тома Бермана за найкращий документальний фільм на 64-му

Кінофестивалі авангардного та експериментального кіно в Енн-Арборі (Ann Arbor Film Festival) у США (штат Мічиган). Кінофестиваль тривав з 24 по 29 березня, а до 13 квітня продовжувався в онлайн-форматі. Нагороду отримали продюсерка «Дівії» Поліна Герман та виконавчий продюсер Ден Френк. У конкурсі документального кіно також брав участь фільм Аделіни Борець «Квіти України». А премією Leon Speakers за найкращий звуковий дизайн було відзначено анімаційну стрічку «Я померла в Ірпені» української режисерки Анастасії Фалілеєвої. Загалом цього року фестиваль зробив великий фокус на українському кінематографі у конкурсних та позаконкурсних програмах.

Повнометражна документальна стрічка режисера і військовослужбовця Романа Островського і продюсерки Ірини Кипоренко «Летять хмари з великою швидкістю» здобула головну нагороду на 26-му кінофестивалі Центральної та Східної Європи goEast, що проходив з 21 по 27 квітня у Вісбадені (Німеччина). Головний приз фестивалю – «Золота лілія» і грошова винагорода у розмірі 10 тисяч євро, вручається за перемогу в номінації «Найкращий фільм». Картина «Летять хмари з великою швидкістю» описує життя та людські зв'язки в умовах надзвичайного стану після російського вторгнення в Україну у 2022 році.

Українську режисерку, авторку фільмів «Клондайк» та «Ротація» Марину Ер Горбач відзначено нагородою «За досягнення» під час церемонії відкриття XXI Південно-Східного Європейського кінофестивалю SEEfes в Лос-Анджелесі 29 квітня. Цьогоріч до його програми ввійшли українські документальні кінострічки «Мілітантропос» Єлизавети Сміт, Аліни Горлової та Семена Мозгового і «З любов'ю з фронту» Аліси Коваленко.

«Ілюзія тихої ночі» Ольги Черних була єдиним фільмом українського виробництва в конкурсній програмі 57-го міжнародного кінофестивалю Visions du Réel у Ньйоні (Швейцарія) та отримала спеціальну відзнаку у конкурсній програмі Burning Lights, що фокусується на новаторському документальному кіно.

«Королеви радості» О. Гібелінди було відзначено за найкращу операторську роботу в повнометражному фільмі на 7-му фестивалі ЛГБТ-кіно One Fluid Night в Лондоні (Велика Британія). Операторами проєкту були Кирило Нікрашевич та Ольга Гібелінда (за сумісництвом – режисерка).

Український документальний фільм «2000 метрів до Андріївки» режисера Мстислава Чернова отримав шість номінацій на 47-й премії News & Documentary Emmy Awards: «Найкращий фільм про актуальні події», «Найкращий документальний фільм», а також за сценарій, режисуру, операторську роботу та монтаж. Премію News & Documentary Emmy Awards, яка є частиною широкого спектра премій «Еммі», присуджують за художні та технічні досягнення в американській телевізійній індустрії.

23 квітня відбулася світова прем'єра українського документального фільму «Немає тіні у лісі» режисера Володимира Тихого у межах конкурсної програми 49-го Міжнародного кінофестивалю International Wildlife Film Festival у США.

Анімаційний фільм «Київський торт» українського режисера Микити Лиськова здобув головну нагороду на Міжнародному кінофестивалі короткого метра 2ANNAS у Ризі (Латвія). Також стрічка потрапила до шортлиста 39-ї Євро-

пейської кінопремії (European Film Awards) в категорії «Найкращий короткометражний фільм» разом зі стрічками з Португалії, Бельгії, Франції, Норвегії, Фінляндії, Греції, Естонії та інших країн.

На фестивалі Kaboom Animation Festival в Амстердамі (Нідерланди) відбулася спеціальна програма української вінтажної горор-анімації, реалізована за підтримки Українського інституту. До програми увійшли рідкісні та маловідомі українські анімаційні фільми, що охоплюють період від радянської доби (1970–1990-ті роки) до ранніх років незалежності: «Марс-ХХ», «Страшна помета», «Страсті-мордасті», «Лякалки-жахалки», «Таємний притулок кохання» та «День народження Юлії». Куратором добірки виступив Даниїл Пінько.

3–4 квітня в Марселі (Франція), у Cité des Associations, відбувся Франко-український фестиваль молодого кіно – «МІСТ». Це – міжнародна ініціатива, що реалізується в Україні та Франції за підтримки Державного агентства України з питань кіно та міжнародних партнерських інституцій і спрямована на промоцію українського кіно та розвиток культурного партнерства між Україною і Францією. Програма фестивалю поєднала кінопокази («Така пізня, така тепла осінь» видатного українського режисера Івана Миколайчука, «Ми були рекрутами» режисера Любомира Левицького та «БожеВільні» режисера Дениса Тарасова) зустрічі з учасниками та обговорення. Серед гостей фестивалю були також присутні представники кіноіндустрії Франції. Захід було організовано ГО «Міжнародна асоціація розвитку і підтримки української культури» з ChF «Doors» та асоціацією ADPFU (Марсель).

Фестиваль українського кіно в Альберті (UFFA) представив у двох найбільших містах канадської провінції – Калгарі (10–12 квітня) та Едмонтоні (17–19 квітня) – програму, що включала відзначені нагородами художні та документальні фільми на теми ідентичності, справедливості та людської емпатії. В добірці – «2000 метрів до Андріївки» (2025), реж. Мстислав Чернов, «Viktor» (2024), реж. Олів'є Сарбіль, «Редакція» (2024), реж. Роман Бондарчук, «My Dear Théo» (2025), реж. Аліса Коваленко, «Two Sisters» (2025), реж. Лукаш Карвовський.

З 9 по 12 квітня у литовській столиці Вільнюсі, у кінотеатрі Sklavija, тривав фестиваль «Дні українського кіно», який представив місцевій публіці та громаді здобутки українського кінематографа. Глядачі змогли побачити різножанрові стрічки, які демонструвалися з литовськими субтитрами. У показі: «Війна очима тварин»; «Птахи і звірі. Всесвіт Гніздовського»; «Медовий місяць»; «Океан Ельзи: Спостереження Шторму»; «Дівія».

Два фільми про війну в Україні, створені іноземними режисерами, увійшли до програми Міжнародного фестивалю документального кіно É Tudo Verdade («Це все правда») у Бразилії. Зокрема, це – стрічка «Night Shift» («Нічна зміна», 2025) документалістки Мегумі Лім, яка працює в Україні під час повномасштабної війни. Також у програмі – картина «Діти у вогні» (2025) режисера Євгенія Афінеєвського (США). Покази фільмів проходили 9–18 квітня на різних локаціях у Ріо-де-Жанейро та Сан-Паулу.

22 квітня у Парламенті Великої Британії було організовано показ документального фільму «Друге дихання» про українських ветеранів, які попри поранення піднялися на Кіліманджаро, найвищу вершину Африки. Ініціатором по-

казу виступив лорд-спікер Майкл Форсайт. Серед присутніх були посол України у Великій Британії Валерій Залужний, автор ідеї та продюсер фільму Геннадій Газін, режисерка Марія Кондакова, двоє військових – герої стрічки Владислав «Шатя» Шатіло та Михайло «Гризлі» Матвіїв, співзасновниця та директорка фонду «Друге дихання UA» Анна Возна.

Після прем'єри у Нідерландах покази українського повнометражного художнього фільму «Мавка. Справжній міф» стартували 9 квітня у Чехії й проходять у кінотеатрах Праги, Бєроуна, Чеських Будейовиць, Чеської Липи, Домажліце, Дечина, Годоніна, Карвіни-Мізерова, Кралів та ін. А у Словаччині – у 12 містах, зокрема у Братиславі, Галанті, Трнаві, Банській Бистриці. 11–12 квітня стрічку показували цюрихський Arena Cinemas Sihlcity та базельський Arena Cinemas Stücki Park.

Національна кіностудія художніх фільмів імені Олександра Довженка увійшла до переліку з 10 нових скарбів європейської кінокультури, який опублікувала Європейська кіноакадемія. Статус «Скарбу європейської кінокультури» надається об'єктам, які мають особливе історичне та мистецьке значення для європейського простору. Кіностудію відзначено як одну з найстаріших (наступного року їй виповнюється 100 років) і найвідоміших кіностудій України. За час свого існування вона створила понад тисячу фільмів, серед яких шедеври світового кінематографа.

У Варшаві в кінотеатрі «Ілюзіон» 13 квітня відбувся спецпоказ документального фільму «Паляниця». Подію було організовано Посольством України в Польщі спільно з польською Національною фільмотекою – аудіовізуальним Інститутом, у співпраці з проєктом «Culture vs War» та Асоціацією «Розвиток і підтримка українського кіно – Дивись українське!».

Український VR-фільм «Укриття», створений у копродукції України, Нідерландів і Бельгії, здобув міжнародну премію The Webby Awards 2026 у сфері цифрових медіа. 21 квітня стрічку було відзначено у категорії Apps, Software & Immersive – Science & Education.

Візуальні мистецтва В Україні

Художники Сімон Пост (Нідерланди), Ашфіка Рахман (Бангладеш), Деніел Тернер (США), Альваро Урбано (Іспанія), Раян Гандер (Велика Британія) – серед іноземних учасників міжнародного групового проєкту «Радість», який представив PinchukArtCentre.

За підтримки Тракайського історичного музею та у співпраці з платформою «Культурні сили» реалізовано артпроєкт «Листи з фронту», який було відкрито 17 квітня у Національному заповіднику «Києво-Печерська лавра». Він є спільною роботою художників Владислава Габди та Оксани Брензович, які працювали з реальними артефактами війни – бронежилетами, шоломами, захисними плитами бійців 2-го штурмового батальйону 5-ї ОШБр. Кураторкою виставки стала литовська мисткиня Альвіга Змеєвскене.

За кордоном

Знімок українського фотографа Євгена Малолетки, зроблений після одного з численних масованих ударів РФ по Києву, переміг у Міжнародному конкурсі World Press Photo – 2026 в категорії «Європа». Міжнародний конкурс World Press Photo засновано у 1955 році в Амстердамі. Він відзначає найкращі роботи, що висвітлюють важливі світові події, соціальні та екологічні теми. Переможні роботи формують виставку, яку щороку демонструють більш ніж у 45 країнах.

Світлина українського документального фотографа і військового Олексія Чарея увійшла до короткого списку найдовготривалішої виставки фотографій у світі The International Photography Exhibition 167, яку проводить Королівське фотографічне товариство Великої Британії. На знімку – український захисник у коротку мить перепочинку під час служби на Гуляйпільському напрямку.

Роботи випускника Київської школи фотографії Олексія Захарова було показано на фотоярмарку The Photography Show 2026, що проходив з 22 по 26 квітня у нью-йоркському просторі Park Avenue Armory. Подія об'єднує провідні галереї, колекціонерів і фотографів з усього світу.

У галереї Clifford університету Colgate University у штаті Нью-Йорк (США) з 25 лютого до 31 травня діє масштабна експозиція «Українські плакати воєнного часу: 2022–2025. Шлях Спротиву», присвячена четвертій річниці повномасштабного вторгнення росії в Україну. Експозиція охоплює роботи 42 сучасних митців з України, Польщі та Франції, які протягом останніх років створювали воєнні плакати на підтримку України та у протидію кремлівській пропаганді. Загалом представлено 309 графічних робіт, а також відеодокументацію 37 виставок проєкту. Кураторка виставки: Олена Сперанська.

13 квітня у лондонській галереї Lambeth Archives Gallery за підтримки Посольства України у Великій Британії відбулася презентація мистецького проєкту «Голоси з України». Він об'єднав трьох членів Королівського товариства скульпторів: британського митця Стівена Данкана та українських майстрів Олеся Сидорука і Бориса Крилова у спільному осмисленні трагедії та стійкості під час війни. Скульптори співпрацюють між Києвом та Лондоном, створюючи спільний творчий доробок. Центральні експонати виставки виготовлені зі сталі використаних снарядів.

У Національному музеї Тіссен-Борнеміса у Мадриді (Іспанія) з 3 березня по 21 червня відкрито виставку українських митців Романа Хімея та Яреми Малащука «Педагогіки війни», кураторкою якої є іспанська історикиня мистецтва Чус Мартінес. Художники працюють із документальним матеріалом, медіаобразами та особистими свідченнями, поєднуючи кіномову та інсталяційні практики.

Нідерландське місто Алсмер стало майданчиком для відкриття виставки сучасного мистецтва «Стан тимчасовості», присвяченої досвіду вимушеної міграції через війну росії в Україні. Проєкт об'єднав дев'ять українських і нідерландських художниць. Учасницями проєкту є, зокрема, українські художниці Алевтина Кахідзе, Марія Куліковська та ін. Виставку організовано галереєю

Block A у співпраці з нідерландсько-українським культурним центром Kastanje. Відвідати її можна до 7 червня.

Інструментом культурної дипломатії України на міжнародній арені стали виставки львівського студента-художника Артура Котика «When the Sky is Silent» («Коли небо мовчить»), присвячені щоденному досвіду українців в умовах повномасштабної війни, у Страсбурзі, в Раді Європи (за організаційної підтримки Постійного представництва України при Раді Європи) та у празькій галереї «Trojský zámek» (за сприяння Посольства України в Чеській Республіці).

У мультимедійному центрі Європарламенту та Європейської комісії в Римі у рамках форуму «Український діалог: культура, співпраця, майбутнє» за підтримки офісу Європейського парламенту в Римі відбулося відкриття виставки робіт українських художників-переселенців. Вона є частиною міжнародного проекту Un Ponte di Colore («Міст кольорів»), який об'єднує українських митців з різних регіонів Італії: художників, скульпторів, письменників, дизайнерів та майстрів декоративно-ужиткового мистецтва. Організатор події – Національний конгрес українських асоціацій Італії.

У Румунії 28 квітня стартувала виставка «Маніфест життя. Писанки з України», яка триватиме до 1 червня. Захід проводиться у партнерстві з експертами з нематеріальної культурної спадщини Центру розвитку «Демократія через культуру» (Київ), Одеським обласним центром української культури, Буковинським центром культури і мистецтва (Чернівці), Вишгородським історико-культурним заповідником та Маріупольським краєзнавчим музеєм.

20 березня у Центрі сучасного мистецтва «Замок Уяздовський» у Варшаві розпочала свою роботу виставка «Про що ми говоримо, коли говоримо про Крим». Створена на замовлення Українського інституту, вона об'єднала роботи 13 українських художників. Кураторський проєкт запропонувала Платформа культури пам'яті Минуле/Майбутнє/Мистецтво за підтримки міжнародної програми «Партнерство за сильну Україну». Куратори проєкту – Катерина Семенюк, Оксана Довгополова та Алім Алієв – значну частину виставки відвели темі кримських татар, про яку говорять художники з кримськотатарським корінням. Паралельно з цією виставкою, яка триватиме до 28 червня, ЦСМ «Замок Уяздовський» відкрив ще одну, «Цей кіт був намальований під час війни» – про візуальне зображення різних воєн. Вона поєднала польську й українську кураторок (Анна Лазар, Лада Наконечна) і зміксувала українські роботи з творами художників від Німеччини до Мексики.

У той самий час в іншому варшавському музеї – Музеї сучасного мистецтва – українське мистецтво можна було побачити на виставці «Жіноче питання 1550–2025». Роботи Марії Башкірцевої, Алли Горської, Тетяни Яблонської, Влади Ралко, Kinder Album, Сани Шахмурадової, Лесі Хоменко й інших українських художниць представлено разом з творами Артемізії Джентілескі, Софонісби Агніссоли, Анжеліки Кауфман, Тамари Лемпільської, Фріди Кало, Луїзи Буржуа, Трейсі Емін, Агати Богацької і багатьох інших.

У Вроцлаві відбулася презентація українсько-польської виставки «У ритмі єдності», що об'єднала учнів Львівського художнього ліцею при ЛНАМ та Вроцлавського мистецького ліцею Kosinus. На її урочистому відкритті в істо-

ричному музеї Centrum Historii Zajezdnia були присутні, зокрема, генеральний консул України у Вроцлаві Тарас Токарський, віцепрезидент Вроцлава Рішард Кесслер.

17 квітня в Австрійському культурному форумі у Варшаві (Польща) було відкрито міжнародний мистецький проєкт «elsewhereland», присвячений досвіду війни, втрати та життя в умовах нестабільності, що об'єднав роботи десяти сучасних українських митців, більшість з яких нині живе в еміграції в різних країнах Європи. Це Є. Анцигін, А. Белов, М. Чегодаєв та ін. Проєкт реалізовано у співпраці Office Ukraine / tranzit.at за підтримки австрійських державних інституцій. Партнером виступив фонд «Український дім».

У Коледжі Бернардинів у французькій столиці з 31 березня до 6 квітня діяла виставка «Ікони миру. Митці на фронті в Україні», організована за підтримки Французького інституту та Українського інституту у Франції. Її експонати – роботи, створені на фрагментах військового спорядження, що побувало в зоні бойових дій. Учасники проєкту – Соня Атлантова, Олександр Клименко та Герман Клименко.

У Вашингтоні в Українському домі відбулося відкриття виставки лялькомотанок, створених майстринями творчої майстерні «Оберіг» з Бахмута. Авторами цих робіт є Світлана Кравченко, Лариса Азімова, Наталія Роменська та Тетяна Гольц.

В історичному замку Кастелло Арагонезе в м. Отранто (Італія) за підтримки Української асоціації професійних фотографів (UAPP) було організовано масштабну експозицію «УКРАЇНА, трагедія народу, рана для Європи», що через об'єкти професійних фотографів демонструє реалії життя українців після початку повномасштабного російського вторгнення. В урочистій церемонії відкриття взяли участь мер Отранто Франческо Бруні, тимчасова повірена у справах посольства України Оксана Амджадін і віцепрезидент Європейської Комісії Раффаеле Фітто.

У Музеї війни за незалежність у Карловаці за підтримки Посольства України в Республіці Хорватія відбулося відкриття виставки «Кольори війни і надії: малюнки пораненого дитинства». Експозиція є результатом тривалої роботи Людмили Сидоренко, яка збирає малюнки дітей з усієї України з 2022 року. Сюди також увійшла інсталяція «Тут буде життя». Вона складається з відпрацьованих гільз від артилерійських гармат, розписаних учнями Бериславського ліцею №3 Херсонської області.

Музеї. Охорона культурної спадщини в Україні

20 квітня оприлюднено офіційну інформацію про рішення Уряду Швеції щодо нової підтримки в розмірі 12 млн шведських крон (1,3 млн дол. США) для ініціатив зі збереження культурної спадщини України через ЮНЕСКО на 2026–2027 роки. Фінансування покликане посилити захист об'єктів, які перебувають під загрозою внаслідок російської агресії. Кошти, зокрема, спрямують на збереження об'єктів у Національному заповіднику «Хортиця». Екстрені заходи включають невідкладний ремонт Музею заповідника «Хортиця», який зазнав

пошкоджень унаслідок неодноразових ударів по регіону. Очікується, що відновлювальні роботи забезпечать стабільні умови зберігання на площі приблизно 3 000 квадратних метрів музейного простору, сприяючи як збереженню фондів, так і відновленню доступу для відвідувачів. Проєкт також передбачає розширення місткості кліматично контрольованих сховищ для понад 5 000 врятованих артефактів. За підтримки ЮНЕСКО буде розширено масштаби археологічних рятувальних місій і документування, а також розроблено стандартизований цифровий реєстр постраждалих об'єктів. Крім того, відбудеться екологічний моніторинг острова Хортиця. Значна увага приділяється розбудові потенціалу: навчанню та стажуванню молодих українських фахівців у галузі археології та консервації, що здійснюється у партнерстві з національними університетами. Співпраця зі шведським Музеєм «Ваза» додатково посилить експертизу у сфері підводної археології.

Національний заповідник «Києво-Печерська лавра» і Британська Рада підписали меморандум про співпрацю в рамках угоди між Україною й Великою Британією про сторічне партнерство. Цей крок відкриває нові можливості для культурної співпраці, обміну досвідом та розвитку спільних проєктів. Окрему увагу буде приділено навчанню: проведенню спільних конференцій, семінарів та освітніх подій для фахівців галузі.

У виставковому центрі «Жива пам'ять» Національного історико-меморіального заповідника «Бабин Яр» було відкрито виставковий проєкт «Українсько-єврейське століття: фото та історії від 1920 до 2025», приурочений до Дня пам'яті Катастрофи і героїзму європейського єврейства. Проєкт реалізовано у партнерстві з Centropa, Посольством держави Ізраїль в Україні, Ізраїльським культурним центром «НАТІВ» та Національною спілкою кінематографістів України. Куратор виставки – Едвард Серотта. Проєкт базується на багаторічному дослідженні історії єврейських громад України. В основі експозиції – колекція, сформована у 2001–2007 роках у межах спільного дослідницького проєкту Centropa та Центру досліджень історії та культури східноєвропейського єврейства при Києво-Могилянській академії.

Вибране з колекції Військово-історичного музею та архіву Української вільної академії наук в Канаді, яку торік повернули в Україну, вперше показали у Національному музеї історії України.

2 квітня у Харкові відбулося відкриття виставкового проєкту «Музей у тривожній валізі», який розповідає про незламність Луганщини та силу пам'яті, яку неможливо евакуювати чи знищити. «Музей у тривожній валізі» – частина масштабної міжнародної ініціативи, що продовжує співпрацю, започатковану у 2023 році в межах виставкового проєкту «Відродження у час війни. Луганськ. Переміщений музей», створеного у партнерстві між Луганським музеєм, Geneva Heritage (Université de Genève) та кафедрою сучасної історії Фрібурзького університету (Швейцарія).

Музей історії Дніпра офіційно став отримувачем гранту в межах масштабної програми «Культура єднає: Музеї Японії – Музеям України». Цю ініціативу було розроблено для екстреного реагування на виклики та загрози, які виникли через війну. Її пріоритетом є порятунок, стабілізація та, за необхідності,

евакуація об'єктів культурної спадщини, включаючи унікальні музейні фонди". У межах виділеного фінансування заплановано комплекс стабілізаційних робіт. Головна мета – зміцнення фасаду музею. Зокрема, проєкт передбачає монтаж захисних екранів по всьому периметру будівлі. Ця програма підтримки від ICOM Ukraine стала реальною завдяки солідарності японських колег – Національного комітету ICOM Japan та Японської асоціації музеїв (Japanese Association of Museums).

Харківський літературний музей 25 квітня відновив роботу після понад року ремонту – заклад зачинили через пошкодження від російського удару по центру міста в ніч на 1 березня 2025 року. На відновлення вдалося залучити кошти від кількох партнерів – загалом близько 2,67 мільйона гривень. Зокрема Український національний комітет ICOM у рамках програми «Культура єднає: музеї Японії – музеям України» виділив 510 тисяч гривень; House of Europe через програму «Малий інфраструктурний грант» – 896 тисяч 261 гривню; Фонд «Партнерство за сильну Україну» надав матеріали на 320 тисячі 552 гривні; організація Cultural Emergency Response через ГО Museum for change – 492 тисячі 721 гривню;

7–9 квітня у Вінниці проходила міжнародна архітектурна конференція «FATA MORGANA: Музей, Спадщина, Відновлення», куди було запрошено архітекторів, музейників, урбаністів і дослідників спадщини, й оголошено всеукраїнський архітектурний конкурс на проєкт адаптації будівлі колишнього кінотеатру ім. Коцюбинського під музей. Конкурс проводитиметься у співпраці з ЮНЕСКО, а його журі матиме міжнародний склад. Серед його членів норвезький архітектор Magnus Wåge. Над розробкою Українського музею сучасного мистецтва працює громадська організація «Музей сучасного мистецтва».

На території Ужгородського скансену відновлюють каплицю Святої Марії-Магдалини з села Підполоззя Мукачівського району. Це єдина збережена мала культова споруда німецької громади в регіоні. Відновлювальні роботи фінансує Генеральне консульство Угорщини в Ужгороді.

За кордоном

В Ашаффенбурзі, у Музеї Крістіана Шада у Німеччині відбулося відкриття виставки «Європейська колекція. Шедеври з Музею Ханенків у Києві». Проєкт відбувається під патронатом прем'єр-міністра Баварії Маркуса Зьодера та Міністерства культури України. На виставці – твори з колекції Музею Ханенків, що раніше були основою постійної експозиції. Поруч із ними було представлено скульптуру сучасної української мисткині Марії Куліковської із серії «Розстріляні фігури». Партнери проєкту: Фонд мистецтв Ернста фон Сіменса з його спеціальною програмою підтримки України, що реалізується разом із Фондом Германа Ремтсма (HERMANN REEMTSMA STIFTUNG); Баварський культурний фонд (Kulturfonds Bayern); Bezirk Unterfranken (округ Нижня Франконія); Земельна служба недержавних музеїв Баварії; Ощадна каса Ашаффенбург Мільтенберг (Sparkasse Aschaffenburg Miltenbeg); Громадський фонд Ашаффенбург.

У кінці квітня Литовський національний музей мистецтва відкрив виставку «Українські мрійники», присвячену Харківській школі фотографії. Виставка «Українські мрійники» під кураторством Сергія Лебединського, Бориса і Віти Михайлових, Даріуса Вайчекаускаса, Олени Червоник та Олександри Осадчої зібрала кількасот робіт 33 художників чотирьох поколінь – від 1960-х років до сьогодення. Експоновані роботи належать переважно до колекції Музею Харківської школи фотографії (MOKSOP), окремі твори надали самі фотографи.

В ірландському місті Бланчардстаун було представлено унікальний культурний проєкт, що об'єднав традиції двох народів. Експозиція презентувала столітні українські строї, врятовані від війни, поруч із відтвореними ірландськими костюмами як знак солідарності та спільної ідентичності. Виставку організувала Ukrainian Volunteers of Ireland спільно з Louth Cultural Community Initiatives і за підтримки Посольства України в Ірландії.

У стокгольмському дитячому культурному музеї Junibacken з'явилася українськомовна версія інсталяції, присвяченої творам шведської дитячої письменниці Астрід Ліндгрен. Українська стала 17-ю мовою, якою звучить «потяг казок» – канатної дороги у маленькому вагоні, завдяки якій відвідувачів знайомлять із творами Астрід Ліндгрен. За ініціативи Українського Інституту у Швеції відвідувачі також можуть почути розповідь українською.

Література

В Україні

27 квітня у Києві відбувся міжнародний літературно-мистецький захід «Леся Українка в азербайджанському культурному просторі», приурочений до 155-річчя від народження видатної української поетеси Лесі Українки. Авторка і кураторка проєкту – директор Українсько-Тюркського центру Марина Гончарук. Вперше в межах одного заходу було системно представлено, як постать Лесі Українки інтегрована в культурний простір Азербайджану. У центрі події – презентація першого комплексного дослідження, що охоплює архівні матеріали, наукові публікації та культурні проєкти. Робота базується, зокрема, на матеріалах фондів Національної бібліотеки Азербайджану імені Мірзи Фаталі Ахундова та інших інституцій. Окремий блок присвячено історії створення пам'ятника Лесі Українці в місті Локбатан (Гарадазький район Баку) – процесу, що розпочався після підписання у 2003 році меморандуму про співпрацю між Ірпеном і цим азербайджанським містом. Частиною програми також стала презентація драми-феєрії «Лісова пісня» азербайджанською мовою. Видання підготовлено Державним центром перекладу Азербайджану за підтримки Українського інституту книги у межах програми Translate Ukraine, спрямованої на популяризацію української літератури за кордоном.

Україна підтримує видання 100 перекладів українських книжок у 33 країнах. Це результати конкурсу перекладацьких проєктів у межах програми Translate Ukraine, який проводить Український інститут книги за підтримки Міністерства культури України. Найбільше перекладів заплановано польською – 9 видань, англійською – 8, сербською – 7. Далі – чеська та німецька мови (по 6 видань). По 5 книжок вийде арабською, французькою та італійською. Загалом

українські книжки перекладуть 30 мовами. Серед них також словацька, іспанська, литовська, латвійська та македонська (по 4 книжки), грецька, хорватська, болгарська і картвельська (по 3), шведська, азербайджанська, португальська, бенгалі (по 2). По одній книзі видадуть фінською, румунською, івритом, японською, естонською, угорською, данською, албанською і боснійською.

За кордоном

Україна брала участь у 63-му Болонському ярмарку дитячої книжки в Італії (цьогоріч фестиваль тривав з 13 по 16 квітня) з національним стендом, організованим Українським інститутом книги. На ньому було представлено видання від 17 українських видавництв та однієї літературної агенції. Участь України у ярмарку стала можливою завдяки підтримці партнерів: Міністерства культури України, Міністерства закордонних справ України, Посольства України в Італії, Болонського ярмарку дитячої книги, Federation of European Publishers, громадської організації «Рідна мова», видавництва «Богдан». Окрім того, у межах Болонського ярмарку дитячої книги Україну було представлено й на декількох виставках. 19-річна українська художниця Марія Гайдук стала наймолодшим переможцем в історії міжнародної премії BCBF – Fundación SM і отримала персональну виставку на ярмарку. Також до ярмарку окремо долучилась команда Книжкового Арсеналу, представивши виставку «Усе є перекладом». Експозиція розвинула фокусну тему XIII Міжнародного фестивалю «Книжковий Арсенал» – «Все між нами – переклад». Українські видання потрапили до міжнародної добірки BolognaRagazzi Awards 2026. Це премія, спрямована на відбір найкращих ілюстрованих книжок для дітей у всьому світі. Усього цьогоріч у межах премії BolognaRagazzi Awards було визначено переможців у п'яти основних категоріях. Зокрема у категорії «Нехудожня література» було відзначено книгу «З півслова» Романи Романишин і Андрія Лесіва («Видавництво Старого Лева», 2025 рік). Водночас багато інших видань справили велике враження на міжнародне журі, хоч і не ввійшли до списків переможців. Тож цим книгам було присвячено окрему виставку, щоб сприяти їхній видимості на міжнародній арені. Експозиція The BRAW Amazing Bookshelf об'єднала 150 книжок із 43 країн. До переліку потрапила книжка «Кряк» української авторки Юлії Гвілім, видана у «Видавництві Старого Лева». Також міжнародне журі відзначило книжку «Що воно таке? Українська література» Анастасії Євдокимової та Софії Мельник, що вийшла друком у видавництві «Ранок».

У Парижі в університеті Inalco в межах міжнародного колоквиуму «Фактори та дійові особи (не)сприйняття української літератури у Франції» відбувся спеціальний науковий день, присвячений прийому, перекладу та поширенню української літератури у франкомовному середовищі. Програма заходу включала пленарну лекцію Сергія Жадана, круглі столи, академічні виступи та професійні обміни. У заході взяли участь представники Посольства України у Франції, університету Сорбонна, а також дослідницьких інституцій та Глобальної коаліції українських студій. Подія стала частиною Сезону України у Франції.

Українська поетеса Люба Якимчук представила Україну на 28-му міжнародному літературному фестивалі Blue Metropolis International Literary Festival у

Монреалі (Канада). Окрім участі у ньому, Л. Якимчук вирушила у добротинний тур містами канадських провінцій Квебек та Онтаріо з окремими подіями в Монреалі, Леві й Торонто. Таким чином поетка та волонтери PEN Ukraine збирають на авто для військових. Тур став можливим завдяки зусиллям ГО Український клуб Монреаля, ГО Kolo Art, Українська асоціація міста Леві (Association Ukrainienne de Lévis), Українському фестивалю в Торонто.

Перекладачі збірки Остапа Сливинського «Зимовий король та інші вірші» на латиську мову Мара Полякова, Маріс Салейс, Яніс Ельсбергс, Інмара Балоді та Арвіс Вігулс стали лауреатами головної літературної премії Латвії – Latvijas Literatūras gada balva – за найкращий поетичний переклад. Мару Полякову було відзначено також у номінації «Найкращий переклад прози латиською мовою» за переклад роману Майка Йогансена «Подорож ученого доктора Леонардо і його майбутньої коханки прекрасної Альчести у Слобожанську Швейцарію», який у Латвії вийшов друком у видавництві Aminori.

Книга Артема Чеха Хто ти такий?, яка англійською мовою вийшла під назвою Rock, Paper, Grenade (Камінь, папір, граната) у перекладі Олени Дженнінгс та Оксани Розенблум, увійшла до короткого списку Літературної премії Європейського банку реконструкції та розвитку 2026 року. Цьогоріч до шортліста увійшли книги з Азербайджану, Болгарії, Хорватії, Єгипту, Угорщини, Іраку, Польщі, Узбекистану і України.

Український письменник і колишній президент Українського ПЕН Андрій Курков отримав польсько-литовську літературну премію імені Єжи Гедройця на щорічному форумі з нагоди 120-ї річниці з дня народження Єжи Гедройця у Вільнюсі. Куркова було відзначено за публічну й літературну роботу під час повномасштабної війни.

Програма House of Europe оприлюднила перший короткий список нової премії House of Europe Award – нагороди для людей та організацій, які рухають Україну вперед у партнерстві з ЄС і Великою Британією. До шортліста в номінації «Найкраще перекладне видання» увійшли: «Безліч емоцій» Дженніфер Мур-Маллінос – дитяча книжка, адаптована шрифтом Брайля (видавництво «Ранок» у видавничій групі «Кенгуру», адаптацію шрифтом Брайля здійснила Валентина Бу-тенко); «Жінки та влада: маніфест» Мері Берд (видавництво Creative Women Publishing у перекладі Юлії Криваль); «Меланхолія опору» Ласло Краснагоркаї – роман лауреата Нобелівської премії 2025 року («Комора», переклав з угорської Олександр Вешелені); «Діти Аліндарка» Альгерда Бахаревича (видавництво «Стилос», переклад з білоруської Лесика Панасюка і Дарини Гладун); «Твоя Клементина» Карлі Соросьяк («Каламар», переклад Юлії Джугастрянської); «Камінчик» Марюса Марцінкявічюса («Крокус», переклад із литовської виконала Катерина Міхаліцина).

18-річний український поет і письменник Богдан-Любомир Притула став лауреатом Міжнародної німецько-української літературної премії імені Олеся Гончара 2026 року для молодих літераторів. Притула переміг у номінації «Мала проза» за добірку «Нотатки, писані пилом на внутрішній стінці мого черепа».

Бібліотеки В Україні

28–30 квітня проходила XVI Науково-практична конференція з міжнародною участю «Бібліотека і книга в контексті часу», організована Національною бібліотекою України імені Ярослава Мудрого за підтримки Міністерства культури України та Української бібліотечної асоціації. Тема 2026 року – «Бібліотеки для стійкості та сталого розвитку» – про нові сенси, відповідальність і силу бібліотек у час змін. У межах заходу було представлено ключові доповіді, зокрема виступ генерального директора Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого Олега Сербіна про історію та сучасні напрями діяльності Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого як національної інституції. Д-р Йоланта Будрюнієне, директор Департаменту досліджень документальної спадщини Національної бібліотеки Литви імені Мартінаса Мажвідаса представила досвід бібліотеки у зміцненні стійкості суспільства, наголосивши на ролі документальної спадщини як дієвого інструменту протидії маніпуляціям і дезінформації. А Карін Гренвалл, директор Національної бібліотеки Швеції, у доповіді «Демократія і бібліотеки» акцентувала на ролі бібліотек як інституцій, що забезпечують доступ до інформації, підтримують відкритість суспільства та зміцнюють демократичні цінності. Також відбулася презентація альбому «Живопис» Мікалоюса Константінаса Чюрльоніса, яку провів Томас Іванаскас – аташе з питань культури Посольства Литви в Україні.

За кордоном

В угорській столичній бібліотеці Уйпешту (FSZEK) з'явився осередок українського слова у межах проєкту «Українська книжкова полицка», що реалізується під патронатом першої леді Олени Зеленської. Фонд бібліотеки збагатився понад сотнею книг. Книги було передано Посольству України в Угорщині Державним комітетом телебачення та радіомовлення України.

А 30 квітня Тимчасовий повірений у справах України в Бразилії Олег Власенко відкрив українську книжкову полицку в Бразильському інституті освіти, розвитку та досліджень (IDP). Фонд бібліотеки поповнився виданнями, перекладеними португальською мовою.

Бібліотеки з Молдови, Угорщини, Австрії, Румунії, Німеччини, Польщі та Китаю долучилися до акції «Читання без кордонів», що тривала з 20 по 30 березня з ініціативи Національної бібліотеки України для дітей. Мета акції – об'єднати бібліотеки та дітей навколо читання і визначити коло книг, які сьогодні найбільше захоплюють та надихають юних читачів.

Благодійність

За кордоном

У Берні під патронатом Посольства України у Швейцарії відбувся благодійний гала-концерт, метою якого став збір коштів на підтримку українських дітей, які потерпають від війни у прифронтовому Харкові: підопічних міського соціального центру «Довіра», а також на забезпечення потреб Харківського дитячого хоспісу (відділення 5-ї міської лікарні). Захід відбувся у приміщенні

Євангельської баптистської громади ЕТГ Берн-Маттенхоф. У програмі концерту прозвучали твори світової класики (Йоганна Себастьяна Баха, Вольфганга Амадея Моцарта, Франсіса Пуленка й ін.) у виконанні митців: Юрія Страхова (баритон), Авіталь Коен (флейта), Ярослава Ревутського (скрипка), Тетяни Шнайдер (віолончель), Костянтина Товстухи (фортепіано).

25 квітня у Берліні відбувся вечір української класичної музики за участі професійних виконавців, які об'єдналися в еміграції задля підтримки України. Учасниками вечора стали хор Cantus парафії св. Миколая УГКЦ у Берліні та ансамбль «Солісти Берліна», Innovation Duo зі Швейцарії – скрипалі Анна Савицька та Якуб Дзялака, Оксана Пінчук (сопрано).

Лондонське відділення Союзу українців у Великій Британії запросило 24 квітня на спеціальний благодійний показ документального фільму «Братська четвірка» (режисер Богдан Пиленко), присвячений пам'яті чотирьох бійців спецпідрозділу ГУР МО, які посмертно удостоєні звання Героїв України. Усі зібрані кошти буде спрямовано на потреби Головного управління розвідки України.

Партнерство

За кордоном

У місті Цвікау – місті-партнері Володимира – за підтримки Асоціації «Партнерство з Україною» відбулися творчі майстер-класи для дітей у межах проекту «Відлуння Великодніх дзвонів Німеччини та України». До участі долучилися як німецькі діти, так і українці, які нині проживають у Німеччині.

Матеріал підготувала

Ю. М. Темненко,
провідний редактор сектору ДЗК
відділу НАУІ Інформцентру
з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,39. Б/т. Зам. 31. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12